

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาถึงแนวคิด แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ทฤษฎีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน

บัญชีครัวเรือน หมายถึง การแสดงหรือบันทึกจำนวนเงิน รับ-จ่าย ประจำวันของครัวเรือน โดยแสดง วัน เดือน ปี รายการรับ-จ่าย และจำนวนเงิน บัญชีครัวเรือนมีทั้งแบบบันทึกอย่างง่าย และแบบบันทึกที่ซับซ้อน เช่น การสำรวจข้อมูลครัวเรือนในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนที่ ธ.ก.ส. ให้การสนับสนุน โดยขอความร่วมมือจากเกษตรกรให้บันทึกบัญชีครัวเรือน (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2550)

นภาพร ลิขิตวงศ์ขจร (2550: 26) ได้กล่าวว่า การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการจดบันทึกรายรับ รายจ่ายประจำวันของครัวเรือน ดังนั้นการทำบัญชีครัวเรือน จึงมีความสำคัญ ดังนี้

1. ทำให้ทราบรายรับ รายจ่ายและหนี้สินของครัวเรือน
2. ทำให้ทราบว่าครัวเรือนมีเงินคงเหลือเท่าใดในแต่ละวัน
3. นำข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการเงิน จัดลำดับความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่าย ว่ารายจ่ายใดมีความจำเป็น รายจ่ายใดไม่มีความจำเป็นสามารถตัดออกได้

การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นหนึ่งในแนวทางแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายของเกษตรกร ก่อนอื่นต้องทราบก่อนว่าในครอบครัวมีสมาชิกกี่คน ประกอบอาชีพอะไร ทั้งครอบครัวมีหนี้สินเท่าใด มีค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน รวมถึงในแต่ละเดือนเท่าใด แล้วเพื่อให้มีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย ต้องทำอย่างไร และจึงขอความร่วมมือให้ทุกเกษตรกร “ทำบัญชี” ของตัวเอง ปรึกษากันในครอบครัวเกี่ยวกับการบันทึกมีรายได้และรายจ่ายในแต่ละวัน และต้องพยายามลดรายจ่ายหาทาง

เพิ่มรายได้ เพื่อให้รายจ่ายน้อยกว่ารายได้จึงสามารถหลุดพ้นจากความยากจนการทำบัญชีครัวเรือน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อจุดประกายการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการบริหารการเงิน ให้แก่ครอบครัวของเกษตรกร โดยใช้หลักการของการจัดทำบัญชีอย่างง่าย ซึ่งมีการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายเป็นประจำ และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริหารเงินหลังการจัดทำบัญชีครัวเรือน
2. เพื่อส่งเสริมเยาวชนให้มีการเรียนรู้ในด้านการจัดการบริหารการเงินของครอบครัวและเรียนรู้เรื่องหลักการบัญชี เพื่อให้มีนิสัยการใช้จ่ายที่มีประโยชน์และรู้จักการออม
3. เพื่อเชื่อมโยงบัญชีครัวเรือนในระดับปัจเจกชนสู่บัญชีชุมชน ตลอดจนจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินและความยากจน

การจดบันทึกสมุดบัญชีครัวเรือนประจำครอบครัว (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2550)

การจดบันทึกบัญชีครัวเรือน มีการให้คำอธิบายช่องรายการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจดบันทึกลงในสมุด ดังนี้

1. ช่องวัน/เดือน/ปี ใช้บันทึกวันที่ เดือน และปี พ.ศ. ที่มีการรับเงินและรายการจ่ายเงินเกิดขึ้น
2. ช่องรายการ ใช้บันทึกรายละเอียดของรายการรับเงิน เช่น รับเงินค่าขายผลผลิต รับเงิน จากค่าจ้าง รับเงินกู้ รับเงินที่ลูกส่งให้ ฯลฯ หรือใช้บันทึกรายละเอียดของรายการจ่ายเงิน เช่น ชำระหนี้เงินกู้ จ่ายเงินค่าซื้อปุ๋ย จ่ายเงินค่าอาหาร จ่ายเงินให้ลูกไปโรงเรียน ฯลฯ
3. ช่องรายรับ ใช้บันทึก “จำนวนเงิน” ที่ได้รับเข้ามาให้ตรงกับรายละเอียดในช่องรายการ โดย ช่อง “รายรับ” แบ่งเป็น รายรับประกอบอาชีพและรายรับอื่นๆ
 - (1) “ประกอบอาชีพ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ เช่น ขายข้าวเปลือก ขายผัก ขายผลไม้ ขายไก่ ขายปลา เป็นต้น
 - (2) “รายรับอื่นๆ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับ โดยเป็นเงินที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพเช่น รับเงินค่าจ้าง รับเงินรางวัล รับเงินกู้ยืม ถอนเงินฝากสหกรณ์ / ธนาคาร เป็นต้น
 - (3) “รวมรายรับ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากจำนวนเงินที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ และ รายรับอื่นๆ
4. ช่องรายจ่าย ใช้บันทึก “จำนวนเงิน” ที่จ่ายออกไปเป็นเงินสดและเงินเชื่อทุกรายการให้ตรงกับรายละเอียดในช่องรายการ โดย ช่อง “รายจ่าย” แบ่งเป็น รายจ่ายประกอบอาชีพและรายจ่ายในครัวเรือน

รายจ่ายประกอบอาชีพ

(1) “ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพต่างๆเช่น ค่าปุ๋ย ค่าพันธุ์ข้าว ค่าพันธุ์ปลา ค่าอาหารปลา เป็นต้น

(2) “ซื้อสินทรัพย์ถาวร” เขียนจำนวนเงินที่จ่าย เพื่อซื้อหรือสร้างเครื่องใช้ที่ใช้งานได้หลายปีและมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการประกอบอาชีพเช่น ซื้อรถ โกลนา เครื่องสูบน้ำ ขุดบ่อเลี้ยงปลา เป็นต้น

(3) “รายจ่ายในครัวเรือน” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายตามประเภทรายจ่ายในครัวเรือนที่แยกไว้ โดยรายจ่ายในครัวเรือนจะเป็นรายจ่ายที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพเช่น ค่าอาหาร ค่าของใช้ ค่าน้ำมันรถ ให้เงินลูกใช้ ผักเงิน ชำระคินต้นเงินกู้ เป็นต้น

(4) “รวมรายจ่าย” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากรายจ่ายประกอบอาชีพ และ รายจ่ายในครัวเรือน

5. การสรุปบัญชีครัวเรือน (รายรับ-รายจ่าย) ใช้บันทึกยอดเงินรวมของจำนวนเงินที่ได้รับและจำนวนเงินที่จ่ายของแต่ละเดือน

ประโยชน์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีดังนี้

1. การจดบันทึกการรับเงิน รายการจ่ายเงิน ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของครัวเรือนเป็นการช่วยเตือนความจำ

2. ทำให้ทราบรายรับ รายจ่ายของครอบครัว

3. ทำให้ทราบว่าเงินคงเหลือ ณ วันใดวันหนึ่งของครอบครัว

4. ทำให้ครอบครัวมีการบริหารจัดการด้านการเงินได้อย่างเป็นระบบ ช่วยแก้ไข

ปัญหาหนี้สิน

5. สมาชิกในครอบครัวมีความตระหนักรู้ในการหารายได้และการใช้จ่ายเงิน

รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม รู้จักการออมเงิน

6. รู้ผลกำไรหรือขาดทุน จากการประกอบอาชีพ โดยอาศัยข้อมูลรายการที่จดบันทึกค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนนำไปหักกับรายได้ที่จดไว้ ก็จะทราบผลกำไรหรือขาดทุน

7. ช่วยในการวางแผนการลงทุนครั้งต่อไป จากการใช้ข้อมูลที่จดบันทึกไว้คำนวณต้นทุนกำไรหรือขาดทุนได้

8. ช่วยในการตัดสินใจเลือกลงทุนอาชีพ การจดบันทึกช่วยให้รู้ผลกำไรหรือขาดทุน ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าจะลงทุนประกอบอาชีพต่อไปหรือไม่

9. ทำให้ทราบฐานะทางการเงินของครอบครัว และนำข้อมูลไปแสดงเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐได้

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ความหมายของความรู้ความเข้าใจ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2550) ได้อธิบายความหมายเรื่อง ความรู้ความเข้าใจไว้ดังนี้

ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถทางสมองในการทรงไว้หรือรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่างๆ ที่บุคคลได้รับรู้ไว้ในสมองได้อย่างถูกต้องแม่นยำจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. ความรู้ในเรื่องเฉพาะ (Knowledge Of Specifics) เป็นมรรดภาพทางสมองขั้นต่ำสุดที่จะเป็นพื้นฐานให้เกิดสมรรถภาพสมองขั้นสูงที่ซับซ้อน และเป็นนามธรรมต่อไป จำแนกเป็น 2 ข้อคือ

2. ความรู้ในวิธีการดำเนินการ (Knowledge Of Way And Means Of Dealing With Specifics) เป็นความรู้ในเรื่องของวิธีการ และการจัดระเบียบ

3. ความรู้รวบยอดในเนื้อเรื่อง (Knowledge Of The Universal And Abstractions In A Field) เป็นความรู้เกี่ยวกับข้อสรุปลักษณะสามัญของสิ่งต่างๆ

ความเข้าใจ(Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่อง สามารถถ่ายทอดเรื่องราวเดิมออกมาเป็นภาษาของตนเองได้โดยที่ยังมีความหมายเหมือนเดิม พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกว่ามีความเข้าใจมี 3 ลักษณะคือ

1. การแปลความ (Translation) เป็นความสามารถในการถอดความหมายจากภาษาหนึ่งหรือแบบฟอร์มหนึ่งไปสู่ภาษาหนึ่งหรืออีกแบบฟอร์มหนึ่ง

2. การตีความ (Interpretation) เป็นความสามารถในการสรุปความ การแปลความ มองภาพส่วนรวมมาเป็นใจความสั้นๆ อย่างได้ใจความ เช่น อ่านเรื่องแล้วความหมายข้อคิดที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่องได้ อ่านเรื่องแล้วค้นหาจุดมุ่งหมายของผู้แต่งได้ เป็นต้น

3. การขยายความ (Extrapolation) เป็นความสามารถในการเสริมแต่งหรือขยายแนวความคิดให้กว้างไกลไปจากข้อมูลเดิมอย่างสมเหตุสมผลซึ่งต้องอาศัยการแปลความหมาย และการตีความประกอบกันจึงจะสามารถขยายความหมายของเรื่องราวนั้นได้ เช่น อ่านเรื่องที่แต่งยังไม่จบแล้วขยายความคิดไว้ว่าตอนจบน่าจะเป็นอย่างไร คาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดก่อนเหตุการณ์นี้ได้ เหตุการณ์นี้ควรเกิดในสถานที่เช่นไร เป็นต้น

ดังกล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความจำและเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เคยเรียนรู้ ด้วยการแปลความหมาย ดีความ ขยายความ จากประสบการณ์ที่สะสม โดยสามารถนำไปเผยแพร่ นำไปใช้ ถ่ายทอดให้เกิดผลในด้านต่างๆ ได้

ทฤษฎีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์

ทฤษฎีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ระพินทร์ โพธิ์ศรี, (2552: 90-93) ได้กล่าวว่า คือ ทฤษฎีที่อธิบายการวัดผลในกรณีที่สามารถกำหนดขอบของกรอบสาระที่ต้องการวัดได้อย่างแน่ชัด คืออะไร มีปริมาณเท่าไร คำว่า เกณฑ์ (Criterion) ในที่นี้ก็คือกลุ่มความรู้และทักษะซึ่งเป็นเป้าหมายของการวัดผลในแต่ละครั้ง

การแปลความหมายของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้จากการวัดผลแบบอิงเกณฑ์สามารถแปลความหมายได้ดังนี้

| | |
|--------------------|-----------------------------------|
| คะแนน 90 – 100 % | หมายความว่า ดีมาก |
| คะแนน 80 – 89 % | หมายความว่า ดี |
| คะแนน 70 – 79 % | หมายความว่า ก่อนข้างดี |
| คะแนน 60 – 69 % | หมายความว่า ปานกลาง |
| คะแนน 50 – 59 % | หมายความว่า พอใช้ |
| คะแนน ต่ำกว่า 50 % | หมายความว่า อ่อน ควรแก้ไขปรับปรุง |

การกำหนดระบบคะแนนในการวัดผลแบบอิงเกณฑ์แต่ละครั้งจะมีลักษณะดังนี้ คะแนนที่ได้มาจากแบบทดสอบอิงเกณฑ์แต่ละฉบับเป็นคะแนนที่นับจากศูนย์ที่เป็นจุดเริ่มต้นที่แน่นอน หมายความว่า ผู้สร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ต้องกำหนดกรอบสาระให้ชัดเจนว่า ครอบคลุมความรู้ทักษะอะไรบ้าง ถ้าผู้สอบทำคะแนนได้ศูนย์แสดงว่าไม่มีความรู้เฉพาะในเรื่องที่กำหนด ไม่ใช่ความรู้ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น

ระพินทร์ โพธิ์ศรี (2552: 91-93) กล่าวว่า เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนข้างต้น อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมแต่ควรรักษาระดับ อ่อน ไว้ที่ ต่ำกว่า 50 % และเก่ง ควรมีคะแนน ไม่ต่ำกว่า 80 %

สาระสำคัญของทฤษฎีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์มีดังนี้

1. กลุ่มสาระหลักสำหรับการวัดและประเมินผลมีขนาดเล็กและมีลักษณะเฉพาะเจาะจงมีลักษณะเป็นเอกนัย (Homogeneous)
2. คะแนนจากการวัดผลไม่ได้เริ่มจากศูนย์สมมติที่มีตำแหน่งที่แน่นอน (Fixed Zero Point)
3. คะแนนจากการวัดผลเป็นตัวประมาณค่าคะแนนจริงที่เชื่อถือได้ (Dependable) ของความรู้ทักษะทั้งหมดที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว

สรุปได้ว่าเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนข้างต้นในการศึกษาครั้งนี้ ได้ปรับตามความเหมาะสมออกมาเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ความรู้ความเข้าใจระดับน้อย มีคะแนนต่ำกว่า 50 % ความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง มีคะแนนมากกว่า 50 % แต่ไม่เกิน 79 % และความรู้ความเข้าใจระดับมาก มีคะแนน ไม่ต่ำกว่า 80 %

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

รพีพร คำชุ่ม (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน: กรณีศึกษา เกษตรกรในเขตอำเภอเมืองจังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรในจังหวัดน่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นอย่างดี โดยที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางบัญชีและไม่เคยจัดทำบัญชีมาก่อน แต่ได้รับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยเข้ารับการอบรมจากพนักงานของ ธ.ก.ส. เพียง 1-2 ครั้งเท่านั้น ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการอบรมจะศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนด้วยตนเอง บัญชีครัวเรือนมีการจัดทำโดยใช้แบบสมุดบัญชีครัวเรือนที่ได้แจกจาก ธ.ก.ส. การบันทึกทำในรูปแบบครอบครัว บันทึกรายการเป็นรายวันอย่างละเอียดด้วยตัวเอง เกษตรกรจัดทำบัญชีครัวเรือนด้วยความสนใจด้วยเหตุผลที่ทำแล้วเห็นว่ามิประโยชน์เพราะสามารถลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว และสามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยประเภทอื่นได้อีก

ศุภโชค แก้วทอง และ สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการจัดบันทึกบัญชีครัวเรือนเพื่อลดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในเขตตำบลยุโป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่จัดบันทึกบัญชีครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ทำสวนยางพารา เป็นอาชีพหลัก ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ ค่าอาหารและค่าเล่าเรียนของบุตรหลาน ใช้บริการเงินกู้จากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ร้อยละ 89.3 ซึ่งเป็นแหล่งเงินกู้ในระบบ เกษตรกรที่จัดบันทึกบัญชีครัวเรือนมีเงินออมทุก

รายโดยส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ ในยามฉุกเฉินหรือเจ็บไข้ไม่สบาย เกษตรกรที่จัดบันทึกบัญชีครัวเรือนแสดงความคิดเห็นว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจซึ่งประกอบด้วย ราคาผลผลิต ราคาปัจจัยการผลิต และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ส่งผลต่อการเพิ่มหรือลดหนี้สินในระดับมากที่สุดและระดับมาก สำหรับปัจจัยทางสังคมพบว่า เหตุความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งมีผลในระดับมากต่อการเพิ่มหรือลดของหนี้สิน และปัจจัยด้านการเมืองมีผลต่อหนี้สินเพิ่มหรือลดระดับปานกลาง สำหรับเกษตรกรที่จัดบันทึกบัญชีครัวเรือน จำนวน 30 ราย นั้น หลังการจัดบันทึกส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้น มีค่าใช้จ่ายลดลง มีหนี้สินลดลง และมีเงินออมเพิ่มขึ้น นำข้อมูลที่จัดบันทึกมาบริหารจัดการในการควบคุมพฤติกรรมการใช้จ่ายและมีการ

สุพรรณิ ต่อณรับ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ใน 5 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันกำแพง อำเภอสันทราย อำเภอแม่ริม และอำเภอหางดง จำนวน 396 ราย เกษตรกรร้อยละ 63.4 ไม่มีประสบการณ์ในการทำบัญชีครัวเรือนมาก่อน ทุกรายได้รับการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในการทำบัญชีครัวเรือน ทุกรายได้รับแจกสมุดบัญชีครัวเรือน ทุกรายได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน และได้รับการสอนทำบัญชีครัวเรือนจากพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรร้อยละ 57.3 ใช้ช่วงเวลากลางคืนในการทำบัญชีครัวเรือนทุกรายได้บ้านเป็นสถานที่ในการทำบัญชีครัวเรือน เกษตรกรร้อยละ 32.8 ทำบัญชีครัวเรือน 3 ครั้ง/สัปดาห์ร้อยละ 63.4 เข้าใจหลักการทำบัญชีจากการเข้าอบรมแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ เนื่องจากเกษตรกรขาดความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือน และขาดการช่วยเหลือ แนะนำ จากเจ้าหน้าที่เมื่อมีปัญหาในการทำบัญชีครัวเรือน และสิ่งที่เกษตรกรต้องการคือควรรีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความรู้คำแนะนำจัดฝึกอบรม และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง

มูทิตา ชิงห์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ในการทำบัญชีครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ มีปัจจัยที่ส่งผลให้จัดทำบัญชีครัวเรือน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน โดยมีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ มีผลต่อเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ในระดับต่ำ โดยการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกันตาม อายุ การศึกษา อาชีพหลัก รายได้ และหนี้สิน